

SZARVAS és VIDÉKE

TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

Szerkesztőség:

Jókai Mór-utca 1257. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények küldendők.
Kéziratok vissza nem adtnak.
BÉRMENTETLEN LEVELEK EL NEM FOGADTATNAK.
Felelős szerkesztő BENCZÜR SÁNDOR.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési árak:

Égész évre . . . 4 ft. - Félévre . . . 2 ft.
Negyedévre . . . 1 ft. - Folyó száma . . . 8 kr.

Kiadóhivatal:

Beliczey-utca 11. szám. (saját ház.) hová az előfizetési pénzek intézendők.
Hirdetéseket jutányos áron elfogad.
BÉLYEGDIJ MINDEN HIRDETÉSÉRT 30 KRAJCAR.
Kiadó s lap tulajdonos SÁMUEL ADOLF

Gombgyár Szarvason.

Szászor és ezerszer volt már elmondva, hogy Magyarország még ma is tulnyomólag ősermelő ország, s az ipar különösen a gyári ipar koránt sincs még úgy kifejlődve, mint azt viszonyaink megkívánják, s különösen itt az alföldön szinte csudaszámba megy egy egy nagyobb szabású s a munkások százainak kenyeret adó gyár.

Kormányunk, hogy e meglehetősen visszás állapotot segítsen, az egyes eddig még meg nem honosított ipar ágakat felölölő gyárak részére igen sok s előnyös kedvezményeket is nyújt csak azért, hogy egyes iparágakat itt nálunk is meghonosítsa.

A pár év előtt fellépet szocializmus elnyomására illetve korlátozása céljából újabban itt az alföldön is kezdenek egyes vidékeken gyárakat létesíteni, s így többek között Szarvas községet a szerencse kerülgeti, hogy ide is gyárat még pedig egy gombgyárat szándékoznak felállítani.

Minden gyárnál illetve üzletnél első és főkéllék az, vajjon a gyár által előállítandó áruknak van illetve lesz-e kelete, s képes-e arra, hogy a többi hasonnemű gyárakkal kiállja a versenyt; ha e kéllékekkel rendelkezik akkor biztosítva van nemcsak a gyár fennállása, de az abban dolgozó számos munkás kenyere is.

Szerény véleményem szerint nagyon elhibázott dolognak tartom azt, hogy itt Szarvason egy gombgyár létesítésén fáradoznak az intéző körök még pedig oly módon, hogy községünk évi 6000 forint segélyvel járuljon a gyár üzemben tartásához.

Vegyük figyelembe azt, hogy e létesítendő gyár szerény körülmények között naponként 300 tucat gombot állítson elő, kérdelem mi tőve lesz az illető gyáros a temérdek gombbal? Ha Magyarország összes szabói kötelezik magukat arra, hogy csakis a szarvasi gombgyárból fogják fedezni ebbeli szükségletüket, még akkor sem volna képes az előállított gombokon tudni, az pedig nagymérvű önámítás azt hinni, hogy a Szarvason készülő gomb, az angol s a francia gyártmányokkal nem csak itt ben-e hazában, de külföldön is, képes legyen versenyezni.

Egy ideig csak tengődnék-e gyár, míg a részére adandó, segély engedné, de előbb utóbb ugyanis beszüntetné működését, s mi szarvasiak ismét gazdagabbak lennénk, drága pénzen szerzett ama tapasztalatunkkal, hogy ami esetleg Németországban tán szép, jó, és hasznos az nálunk nem vált be.

Az alföldön felállítandó gyáraknál a helyi és gazdasági viszonyokat nagyon is figyelembe kell venni. Egy létesítendő gyárnál nem az a főcél, hogy a külföldről behozott nagyobb számú munkások mellett, csak nagyon is kis

számú helyi munkás alkalmaztassék — mint az nem is lehet másként kivált egy oly gyárnál, mint a tervbe vett gombgyár — hanem a főcél az lenne, hogy a helybeli munkások százai láttassanak el kenyérrel.

Helyi viszonyaink figyelembe vételével egy cukorgyár létesítése, illetve felállítása ez már döntene valamit, mert egy nagyobb szabású cukorgyár a munkások százainak adna részint közvetlen, részint közvetve kenyeret. Ösmert dolog, hogy határunk talaja, kivált a Csabacsüdi Szőrhalmi, s a kondorosi földek a cukor-répa termesztésére kiválólag alkalmasak, s azonkívül e földeknek azon nagy előnyük is megvan, hogy vasut szeli-e pusztákat, állomás s megállóhely egyik a másikat éri, s így a csukorrépa beszállítása sem okozna sok gondot, mert a gyár kiut az állomásokon vehetné át a termett répat. Egy ily gyár létesítése nemcsak a munkások százait látná el kenyérrel, de gazdálkodásukra is nagy befolyással bírna, amennyiben azt belterjesebbé s így jövedelmezőbbé tenné, a mostani külterjes s egyoldalú gazdálkodási móddal szemben. Egy ily gyár felállítása aztán nagyon is korlátozná a szocializmus mozgalmak hatását s nagyon is megérdemelné azt, hogy községünk által is kedvezményekben részesüljön.

Ország világ tudja, hogy itt Szarvason és környékén terem hazánkban a legsikerdusabb buza, s nincs egyetlen egy műmalmunk, ez is elég visszás állapot, egy műmalom is száz aynyit érne ami viszonyaink között. mint egy gombgyár.

Czirok is terem határunkban elegendő, a fűz vessző sem ritkaság, egy szerény czirok seprő gyár, egy kosár fonoda, esetleg egy kender kikészítő gyár felállítása is hasonlíthatatlanul megfelelőbb lenne itt Szarvason, mintsem egy gombgyár létesítése.

Ha már gyárat akarunk állíttatni, akkor ne kísérletezzünk, s különösen ne kísérletezzünk egy oly gyár felállításával, mely sem helyi, sem gazdasági viszonyainknak nem felel meg s emellett óriási áldozatába kerülne községünk lakosságának. Ha nem hassanak az intéző körök oda, hogy létesíttessék itt Szarvason oly gyár, mely a munkások százainak adjon kenyeret s kabátot, aztán a megelégedett munkás nép majd vesz kabátjára gombot is, s azt hiszem a létező bajok legkisebbike lesz s lenne az, ha e gomb nem is készülné éppen a szarvasi gombgyárban.

B.

Eggetemi ifjaink hazafias ünnepe.

— Fővárosi levelezőnkől. —

Budapest, 1899. márcz. 19.

A szabadság örökméltékü napján, 1848. márczius 15-ének évfordulója a fővárosi egyetemeken tartózkodó megyénkbeli ifjaink hazafias érzését sem hagyhatta érintetlenül. A „Békés megyei Egye-

temi Ifjak Köre“, mely társas egyesülés immár hatodik éve fűzi szorosabba a családi körből elkerült ifjainkat baráti szeretetükben, a nagy nap emlékére e hó 18-án diszülést rendezett. Múltó megnyilatkozása volt ez annak az igaz hazafias lelkesedésnek és őszinte vonásokban feltűnő honszeretetnek, a melyre a legkisebb befolyása sincs a Szarvason legutóbb is jelentkező nemzetiségi rugakapálódásoknak, sőt ellenkezőleg, ez a hazafias emlékünnp bizonyossága volt annak, mennyire tisztán, régi nemes fényben őrizte és őrizi meg a békés megyei egyetemi ifjuság is azt a dicső napot, melyen széles-e hazában a „szabadság, testvériség, egyenlőség“ jelszava hanzott végig.

A diszülést Albusz Frigyes, műegyetemi hallgató, h. elnök nyitotta meg, aki költői lendülettel megírt megnyitójában különösképen hangsúlyozta, hogy a magyar ifjuságra époly kevésbé lehet április 11-ét nemzeti ünnepül rátekmlni, mint amily erős ragaszkodással vonzódik márczius 15-éhez. A megnyitó egész terjedelmében így hangzik:

„Tisztelt vendégeink! Kedves tagtársaim!

El akartak venni tőlünk, de mi nem engedtük. El akarták rabolni a sötétség baglyait, mert sérti szemüket a fény. És mi nem engedtük, mert a világossághoz szokott szem nem nélkülözheti a napot. Történelmünk egén te vagy az a fényes nap, márczius Idusa! Minden évben újra feltűntél és évtizedek óta téged áldott, érted hevült a magyar. Megjelentél ötvenedszer. A magyar nemzet azt kívánta, ne hallassék akkor más, csak pacírtadal. Együgyű magyar te! hátte hiszel még a csodákban? Láttál te már baglyot a magasban, a fényben szárnyalni? És halottál már tőle háládat? Hín ábránd. A bagoly a sötétség madara. A bagoly arra való, hogy káromoljon.

* * *

A nagy füles-bagoly, a baglyok királya elkezdett huhogni. Huhogott lágyan, édesen, a mennyire ép tellett tőle:

— Magyar népem! Akkor voltál legerősebb, legboldogabb, mikor kiralyoddal egyet értettél. És annál nagyobb volt erőd, annál teljesebb boldogságod, mennél inkább megvolt az összhang köztetek. Ötven év múlt el hazánk felszabadulása óta. Ezt az évfordulót a magyar nemzethez méltón akarjuk megünnepeelni. Mily lélekemelő volna, ha a lojalitás nemzete királyával együtt tenné ezt. Legalkalmasabb és egyedül alkalmas erre az a nap, melyen a király a nemzet akaratát a magáévá tette, az országgyűlés határozatait szentesítette. Ez a nap április 11-e. Nincs miért ragaszkodnod magyar népem, márczius 15-éhez, az csak néhány heves gyerekpoétának szembeszállása volt a törvényes renddel és joggal.

... Így huhogott a nagy fülesbagoly, a baglyok királya. És utána megszólalt nyomban az éji madarak egész tábor. Visszhangzott tőle az erdő-megremegett belé a föld.

A világosság híveit meglepte ez a váratlan, szívet megdöbentő, rémes felhuhogás. Elállt a szavuk erre a vérlázító arcátlanúságra. Elállt, hogy aztán kétszeres erővel harsogják a feleletet:

— Förtelmes bada a sötétségnek! Hát te lojalitásnak mondd azt, ha a nemzet megtagadja önmagát? A magyar ott bagyja csufosan, sárba tiporva azt a napot, melyet eddig szentnek tartott? Tudod-e, mit tett a magyar kormány e nap első évfordulóján? Hadügyminisztere által elrendelte, hogy a katonaság „alkotmányos szabadságunk nagy emlékeül és díszítésül“ márczius 15-én kettős zsoldot kapjon. Tudod-e, mit jelent egy, gonosz korcsfajzat? ... Nemzeti ünnepet akarunk ülni. Avagy császári ünnepre készül a magyar? Ha arra, úgy magára veszi ünnepelőjét és elzarándokol Bécsbe. Kérdezd meg, ezt akarja-e? Ugye, hogy nem. A nemzet ünnepére készülünk. Felelj: az-e a nemzet ünnepe, mikor nem néhány gye ekpoéta, hanem oly lángelmék, mint Petőfi, Jókai és habozás nélkül Pest városának hazafias tanácsa kikiáltotta a szabadságot és a magyar

nemzet felujjongott rá és megesküdt, hogy megvédelmezi azt avagy küzdelmébe elbukik, vagy az-e a nemzet ünnepe, mikor a bécsi császár kénytelen kelletlen beletörődött a megmásíthatlanba és aláírta a nemzet határozatait, hogy néhány hét múlva ezt az aláírását visszavonja. A nemzet megfogja adni a választ, tőled nem várjuk.

* * *

A magyar választott. 1898. márczius 15-én széles-e hazában mindenütt ünnepelt a nép, április 11-én a magyarság gunyakacza közt kivonult a hivatalnok-sereg. Remegve, szepegve fáklyát ragadott, mert a bagolyvezér éles karmait mutogatta. El akarták venni tőlünk, de nem engedték, nem fogjuk engedni. Nem! Sohasem! Ezt hirdetjük, ezt fogadjuk ma, kik itt összejöjtünk. Márczius idusa marad nekünk, ami volt: szabadságunk ujjaszületésének dicsőséget sugárzó napja.

A harsányan felhangzó taps és éljenzés lelkes hitelesítése volt ennek a hazafui hitvallásnak a nagyszámu hallgatóság részéről.

Petőfi Sándor A „rab” cz. költeményével lépett fel ezután. Hívta a János, bölcsészethallgató, majd Vass István joghallgató „Emlékezzünk” cz. munkájának felolvasása kötötte le a figyelmet; s aratott őszinte dicséretet — tapsokban és éljenzésben — a szerzőnek.

Rosenthal Ferencz bölcsészethallgató szavallati előadását (Tompai Mihály. A golyáboz) újabb felolvasás követte: Ermann Ferencz bölcsészethallgató emlékezett meg a márcziusi napokról 1848/49-ben mindvégig élvezetes és tanulságos munkájában, melyért zajos tetszésnyilvánításokban volt része.

Befejesésül ismét Albusz Frigyes hallottuk, a ki Ábrányi Emilnek egy kevésbé elterjedt, hazafias hévtől duzzadó versét (Római dalnok a római ifjúsághoz) szavalta el s különösen végsorainak hatásos előadása okozott zajos éljenzést. A minden ízében sikerültnek mondható diszülésnek illő befejezése volt e szavallat.

Egyetemi ifjaink e hazafias ünnepén mindvégig lelkes és a nap méltóságához méltó volt a hangulat.

Ryf.

HIREK.

— **Gróf Csáky Albin** ur öméltósága községünk országgyűlési képviselője, a múlt héten pár napig körünkben időzött, mely alkalommal ugy az uri kasznót, mint a szabadelvű polgári kört látogatásával megtisztelte.

— **A helyi eli önkéntes tűzoltó** egyesület e hó 23-án küldöttségileg tisztelgett szeretett parancsnoka gróf Bolza Géza urnál, ennek névnapja alkalmából. A parancsnok ur lekötőlező szívességgel s barátsággal fogadta a küldöttséget s meghatóttan köszönte meg bajtársainak s ívcs megemlékezését.

— **A szarvasi ág. ev. főiskolában** a husvéti szünnapok e hó 25-én vették kezdetüket s a jövő hó 5-éig tartanak.

— **Halálozások.** Balta Antal jolsvai ág. ev. lelkes e hó 19-én rövid szenvedés után 59. éves korában jobb létre szenderült. A megboldogult váratlan halálát nemcsak családja, de nagyszámu szarvasi rokonai is fájlalják. — Nyíri Elek a népszerű bölcsész című szaklap írója és kiedője, hosszas szenvedés után jobb létre szenderült. Adja meg neki az sir azt a nyugalmat, amit az élet megtagadott tőle! — Darabos György községünk ősmert alakja, s a szarvasi ág. ev. egyháznak buzgó presbitere, s a magyar isteni tisztelet legkérdhetlenebb ellensége, e hó 23-án 63 éves korában meghalt. — Mint kondorosi levelezőnk írja, ott a múlt héten halt el két 48-as honvéd, u. m. Viszko Pál márcz. 19-én 68 éves korában, és Csonka János márcz. 20-án 70 éves korában. Mindketten tanúi voltak a nagy időknek s hőiesen végig küzdöttek a szabadságharcot. Temetésük a lakósság óriási részvétele mellett ment végbe.

— **Lóvásár.** A szegedi cs. és kir. 2. számú lovavató bizottság e hó 21-én Szarvason a hadsereg részére lovakat vásárolt. Csodálatos dolog, hogy itt Szarvason, hól annyi sok jó lovan, e bizottság az elővezetett m. e. 400 darab ló közül mindössze csak 5 darab lovat tudott venni. Ennek az lehet az oka, hogy már Szarvason vagy nincsenek jó lovak, vagy a bizottság igényei oly magasak lehetnek, hogy ez igényeket a felvezetett loállomány nem volt képes kielégíteni.

— **Az Ország-Világ képes regénye.** Kaptuk a következő sorokat. Az „Ország-Világ” szerkesztősege, hogy meghálálja olvasóközönségének ragaszkodását, az áprilisi negyedévtől, tehát husvétől kezdve

regény mellékletét, melyben tudvalevőleg hazai és külföldi szerzők legkitünőbb munkáit adja közzé, a jövőben illusztrálva jelenteti meg. Aki tehát az „Ország-Világ” állandó előfizetője, az esztendőnként több pompásan illusztrált regényt kap ajándékba, amelyek díszűl szolgálhatnak minden szalonuak. Mi magunk részéről hozzátehetjük, hogy az „Ország-Világ” a legkitünőbbben szerkesztett képes magyar hetilap, amely hétről hétre szóban és képekben ismerteti az aktualis eseményeket és szépirodalmi dolgokaf közöl a magyar irodalom összes jeleseitől. Emellett még karácsonyra irodalmi becsü almanachot ad ajándékba olvasóinak. Az első képes regénymelléklet az „Ország-Világ” husvéti számában indul meg, aki most 2 frttal negyedévre előfizet, az ápriliséig ingyen kapja ezt a szép újságot. Az „Ország-Világ” kiadóhivatala Hold-utca 7. szám alatt van, hól mutatványsszámmal kívánatra ingyen szolgálnak.

— **Második tél.** Ugy látszik, hogy a természet rendje kissé kizökkent a rüdes kerékvágásból, mert míg egész télen át alig láttunk havat, addig most a hivatalos tavasz első napjaiban oly erősen kezdett havazni, hogy ily 10 centiméternyi havazás becsületére válhatott volna december havának is. Az e hó 23-iki erős havazás s az azt megelőzőtt 6 fokos hideg nemcsak a korán kitakart rózsákat, de a fakadásnak indult barackfák rügyeit, illetve virágait is tönkretette.

— **Az újságok versenyében,** amely a nagyközönség szemei előtt folyik, mindig megtartotta első helyét a Pesti Hírlap, mely legutóbb még a Mikszáth Kálmántól alapított Országos Hírlap beolvasásával is gyarapodott. Elvitázhatatlanul a legjobb és legelterjedtebb lap ma a Pesti Hírlap, mihez sokban járult az, hogy egyenlő ár mellett gazdagabb tartalma és nagyobb terjedelmű valamennyi más napilapnál. Politikai irányát tekintve, független szabadelvű és nemzeti demokrata újság, melynek vezérczikkait a legelő publicisták írják: Beksits Gusztáv, ifj. Ábrányi Kornél, Kenedi Géza, Vázsonyi Vilmos, Balogh Pál és legutóbb még Kóbor Tamás is, Tárcaírói a ma legkedveltebb és legkitünőbb írók: Mikszáth Kálmán, Tóth Béla, (együttal a mindig szellemes Esti levelek írója), Quintus (együttal a nagyon kedvelt szerkesztői üzenetek írója), Murai Károly, Kóbor Tamás, Gárdonyi Géza, Bede Jób, Tömörkény István, Krúdy Gyula, Homok, Sas Ede, Milkó Izidor stb. Nagy vonzódót adnak a lapnak az országgyűlési, törvénykezési és egyéb karcolatok, az élénken szerkesztett színház-, hír-, sport- és vegyes rovatok: A szórakoztató és hasznos közlemények nagy bőségén kívül meg különféle kedvezményt is nyújt olvasóinak, mely tekintetben igazán egyedül áll ma a lapok közt. S az ára mégis csak egy frt 20 kr. egy hóra, 3 frt 50 kr. az április—juniusi negyedévre. A Párisi Divat című nagy képes heti divatlappal együtt pedig csak 1 frttal több, vagyis negyedévre 4 frt 50 kr. A most újonnan belépő előfizetők megkapják a Tetemre hívás cz. szenzációs bűnügyi regény márczius második felében megjelenő részét külön lenyomatban.

— **Szinészet** A szarvasi színházat az idei őszi idényre, Micsey F. György, a kecskemeti színház jönevű s jól szervezett színtársulattal bíró igazgatója nyerte el.

— **A köszvényes és csuzos betegek** figyelmét ne kerülje el azon páratlan hatású csuz és köszvény elleni kenőcs, mely Zoltán Béla udvari szállító gyógyszerárában Budapesten kapható üvegenként 1 frtért. Az elismerő levelek ezrei bizonyítják, hogy e kitünő kenőcs 15—20 éves bajokat néhány nap alatt biztosan meggyógyít.

— **Levél Rendelés urnak.** Egy h.-bűszörményi lakos, Luzernből a Schweizer és Társa selyemgyárból selyemmintákat rendelt. Meg is jött a válasz és a küldemény ily czimen:

Hochwolgeboren

Herrn Rendelés Majd

Nimtar névete utca

Hajdu-Bűszörmény
(Ungarn)

A dologban az legérdekesebb, (ami azt is mutatja, hogy mily kifejtett és pontos a mai posta s a közvetítése) hogy a megrendelő kezéhez kapta a mintákat; ő magyarázta meg a kiünős címzés okát. Ugyanis rendelő levelét ezzel végezte: Rendelés majd a minták vétele után. A jámbor német pedig kiállította a küldeményt: Nagyságos „Rendelés Majd” urnak „Minták vétele” utczára.

— Vettük a „Kert” a kertészet összes ágait magába foglaló kertészeti szaklap ez évi 6-ik számát, melynek érdekes tartalmából a következőket emeljük ki.

Czukur dinya termesztése a szabadban Tekkel Janostól. A fekele retek termesztése. A Gloxinia tenyésztéséről Triska Sándortól. Eszámaban 7 fametszet és 1 szinyomatu műmelléklet teszi érthetőbbé a benne előadottakat. E valóban tanulságos közlöny kéthetenként jelenik meg főszerkesztője Mautner Ödön felelős szerkesztője Igali Szvetozár. Kiadóhivatala Budapest Andrassy ut. 23. Előfizetési ára negyedévre 1 forint. A kertészet iránt érdeklődőknek nagyon melegen ajánljuk e nagy szakavatottsággal szerkesztett folyóiratot.

— **Első Leánykiházasítási Egylet m. sz. XXXVI.** rendes közgyűlését márczius 19-én tartotta Schwarz Ármín elnöklete alatt, nagy részvétellel megt. Az évi jelentésből kivesszük, hogy az 1898. kezelési év az igazgatás minden ágában lendületes emelkedést mutat. A mérleg egyes tételei világosan hirdetik, hogy ezen intézet a gyermekbiztosítást eredménydusan kultiválja. 1898. évben 10208 jutalékrész tulnyomólag a fiatalabb fkorosztályból lett beírva. Nászjutalékok és vissztérítések fejében 439,702.26 koronát fizettünk ki. A 923,286.64 korona üzleti eredményből 757,709.44 korona a matematikai díjtartalékhoz csatoltatott, melylyel az 4,120,486.84 koronára emeltetett. A hivatalnoki nyugdíjalapra 4000 koronát szavaztak meg. Ezen alap tehát 29,097.16 koronát tesz ki. A fennmaradó 161,677.20 korona alapszabályszerű javadalmazásokra a külön tartalékalaphoz és a nászjutalék felemelési alaphoz csatoltatott, mely alapok ez által 446,419.80 koronára emelkedtek. A mérlegszerűleg kimutatott 4,724,417.80 korona vagyon fedezetet nyer jó jövedelmű budapesti házakban, melyek leírások után 1,501,195.72 korona befektetési értékkel vannak felvéve, 1,225,503.18 korona takarékbetétekben, 1,351.696 korona 4¹/₂%-os elsőrendű biztonságn értékpapirokban, továbbá kötvénykölcönökben és kintlevő követelésekben. Dr. Alexander Bernát, a felügyelő bizottság elnökének előterjesztett indítványa a felmentvény megadásra, egyhanglun elfogadtatott. Schwarz Ármín elnökségének 30. évfordulója alkalmából az ez évi igazgatósági jelentéshez egy a többi igazgatósági tagok által aláírt emléklap mellékeltetett, melyben méltatnak azon érdemek, melyet 30 évi működése alatt szerzett. Ezen emléklap tartalmának felolvasása viharos helyesléssel találkozott. Miután még lemhényi Dávid Endre tag indítványára, ki szép szavakkal szintén Schwarz Ármín elnök érdemeiről emlékezett, az igazgatóságnak és felügyelő-bizottságnak köszönetet és elismerést szavaztak, a közgyűlés az előbbi felügyelő bizottsági tagokat egy évi tartamra újból megválasztotta. A jegyzőkönyv hitelesítésére Dietz Miksa és Nemess Henrik urnak küldettek ki. A közgyűlés Schwarz Ármín elnök élénk életetésével végződött.

— **Szarvasi kereskedők egyesülete** czim alatt e hó 12-én a helybeli kereskedők egyesülete megalakult, melynek célja a kereskedelem helyi érdekeit előmozdítani, kereskedelmi ügyek körül felmerülő kérdéseket megvitatni s azokról a hírlapokban vagy egyébként, esetleg a kereskedelmi és iparkamara útján nyilatkozni; s ha netán egymás között a kereskedelmi téren felmerülő vitás kérdéseket és esetleges surlódásokat eldöntés végett az egyesület igazgató választmá elé vinni. A feles számmal megjelent kereskedők az egyesület megalakulását kimondották, s elnökül Grimm Mór, Alelnökül Hóieczy Gusztáv, titkárul Robitsek Sándor s pénztárukká Csapó Soma urnak lettek megválasztva, s ezenkívül egy.24 tagból álló bizottság lett megválasztva, melynek feladata leendő az elnökséggel együtt az alapszabályok megszerkesztése, s jóváhagyás végett az illetékes hatóságához felterjesztetni. Örömmel üdvözljük községünk e legifjabb egyesületét, melynek első s legnagyobb feladata leendő kereskedelmünk terén már annyira elharapódzott, egymás s a közönség kárára törő ti-zteségtelen versenyt megszüntetni.

C S A R N O K.

Parázsszemednek...

Parázsszemednek fénysugára

Egy ifjunak nagy bánatára

Hozott derűs tavaszt,

Ki hitet önt a kékdedőbe,

Reményt az újra-ebredőbe:

Megáldja Isten azt.

*Tenéked ez a földi élet
Virágfakasztó szép tavasz lett,
Öröm és üdvö kora;
Jutalmat nyer a jó, az érdem:
Te boldog leszel... de én ah érzem,
Az nem leszek soha!*

Végyváry Ferencz.

A rekruta.

Mikor kimondja rá a sorozó bizottság, hogy tauglich, szívét egy pillanatra egy kis ijedelem fogja el. De ez csak néhány pillanatig tart, csak addig, míg bent van, hanem amint kilép, s meglátja a reá várakozó jó komákat, édes szüleit: felébred benne az ősi virtus, fejét magasra emeli, büszkén mondja mellére öltve: — Tóglik. — Édesatyja egyet csavarint őszbe csapódó bajuszán s helybenhagyólag bölint fejével, míg édes anyját, a jó asszonyt, menten elfogja a sirás.

— Ne ríjjon édes szülém, nem esznek ott embert.

— Nem, nem — tölti az öreg. Én három kapitulációt kiszolgáltam, hej pedig még akkor nehezen ment a katonáskodás sorja.

... A rekruta ettől kezdve büszkén emlegeti katonái voltját. Hanem amily sebesen közeledik október, a berukkolás ideje, olyan arányban fogy a virtus is és mikor utoljára elbucszuk hazulról, bizony az ő szemére is könnyek szöknek.

Node még is könnyezheti azt a jó civil életet, mert a rekruta csak addig valami, míg a lábát a kaszárnya rácsos kapuján be nem tette, mert attól kezdve semmi, csak guny és nevetség tárgya.

Egyik másik öreg szenvedő még szánakozik is rajta és részvétellel kérde tőle, hogy mennyi ideje van még hátra.

Sok? Bizony sok; ha nekem még anyu volna, felmennék a harmadik emeletre s fejjel ugranék onnan lefele.

A rekrutának nincsen tisztességes neve, az ő neve különféle titulusok között váltokozik. Igen hízog megszólítás a „bundás“ név, vagy ha poros fülűnek nevezik, azonban kijár neki a csikos hasu, zöld fülű stb megtszítés is. Hozzá képest még infanterist Csucsutóra is ur, mert bár csillagja nincs is, de virtigli gyalogos és már gallér!

Hogy mi a gallér? az olyan ur, aki már egy manébert megtett s ezzel megszerezte azt az előjogot, hogy a rekrutát tegezheti s parancsolhat neki. A rekruta viszont „apám“-nak szólítja a gallért, tehát nem komázhatik vele. A gallér ismét az öreg bakának alárendeltje s így nem fogadhatja el az öreg csont jelenlétében az apám titulust, mert ha öregebbet lát maga körül, akkor még „huzódás jár neki.“

A bundás jókor kél, mert az inspekciós szíve nem ismer könyörtet. Már hajnali három órákor fölkel a legédesebb álmából az elfáradt, eltörődött ujoncot.

Ti boldog civilek. kik pelyhes puha ágyatokban a jó meleg takaró alatt szundikáltok még akkor is, mikor a nap már magasán fenn jár az égen. Mit tudjátok ti mi az, mikor a szegény álmos bakáról lerántják a takarót, ki első pillanatban még magához sem térhet a meglepetéstől, s már a másik perczben a nyaka közt érzi az inspekciós pálcájának suhintását.

— Auf! — kiáltja az ügyeletes, mire a czimmer ordonancz — a czug mindenese — ugrik fel elsőnek, akinek kötelessége a lámpát meggyújtani.

Mikor a kegyetlen zsarnok már mindeniket felrázta álmából s tovább megy, egy kis nyugtázkodásra még visszadől ágába a rekruta. De a gonosz sors, ki ezt a kis kényelmet is megirigyl, hamar ott terem a melléte fekvő öreg baka személyében, ki menten rászól:

— Kelsz föl mindjárt! ordnungot hajtani... egy kettő! Nincs más hátra, hozzá fog az öltözködéshez. Ámde a szoba hideg, mint a farkasverem, s az álm szinté huzza a meleg ágyba vissza. A „koppószerre“ ülve próbálja tehát bakancsát fűzni. Még alig foghat azonban hozzá, máris egy patrontáska repül feléje.

A kapitány ur „ferde verterje“ — a rücskös képű lovász, ki már öreg csont — látta előjogát bitorolva ez által, s efeletti haragjában hajította a rekruta fejéhez a patrontáskát, figyelmeztetve a vakmerőt, hogy a „koppószerre“ ülni csak öreg bakának futja. A bundás csak az ágy végére ülhet, arezczal a fal felé fordulva, hogy olvashassa, hány komisz van a polczon.

Míg a rekruta a czugban seper, takarít és porol, addig az öreg csontok kényelmesen szundikálnak a pokrócz alá bujva. Mikor rendben van a czug, következik a reggelizés. Az öreg baka az ágyában issza

meg kávéját, melyet a rekruta tartozik minden figyelmeztetés nélkül oda vinni neki. Együttal aztán jelenti is, hogy az öreg bakának mennyi még az ideje, hogy t. i. még egy esztendő van hátra, annak is a fele éjszaka. Abban van ötvenkét vasárnap, egy csomó ünnep s ugyanannyi dienstrei, ami még azonkívül marad, az menázi evésre is kevés!

Hanem rendnek kell lenni, az öreg is felkelnek.

A reggeli testgyakorlat után jön a „report“, a mikor a rekruta hideg verejtéket izzad. Mielőtt raportra áll a rekruta, sok kézen megy keresztül, mindenki talál rajta valami igazítani valót. Végre nyílik a „manikulás“ ajtaja s kardesörgés jelenti, hogy a kapitány ur jön „Hapták, raport réksz söt“ — kiáltja az őrmester, s beadja a jelentést. Mint a földbe ázott czövek, áll mozdulatlanul a baka s néz erősen a kapitány szemé közé. Míg rákerülne a sor, százszor is elmondja magában jelenteni valóját. Amint azonban elebb áll a kapitány s szigorúan végignézi, inai reszkednek, feje szédül, s ez alatt betanult mondókáját szépen elfeledi. Raportot végeztével délelőtti gyakorlat van s a század kirukkol az exerczierplatzra, hól a rekruta járni tanul.

Firer ur Csordás azt mondja, hogy a baka kétszer tanul járni; először gyerek korában, aztán ha rekruta. Mert nem elég járni tudni, hanem tudni kell járni. Itt tanulja meg a baka a katonás járást, mikor „einzel-marsot“ csináltnak vele.

Már délfelé jár az idő, mikor visszarukkol a század a kaszárnyába. Ha jól ment a marsolás, van raszt böven, de ha őrmester ur Zupa „vem ball semmi taktot“ úgy aztan vanis „herstelt meg löfsritt“. Mire a rekruta sereg olyan erővel veri a földet bakancsa talpával, hogy a földrengés moraja enyhe zörej ahhoz képest.

Végre mégis haza érnek s a napos kiosztja a leveleket. Mindannyija szívszorogva lesi, várja, mikor kiáltják nevét, s ha csakugyan jött levél hazulról, alig várja, hogy olvashassa s hogy rögtön irhasson „mását.“

A menázi osztásig egy kis szabad ideje lehetne a rekrutának, de ekkor is fölhasználják tevékenységét.

Firer ur Csordás ugyanis rá akar gyújtani. A gyufa asztalán hever, de ő azzal nem gyújt rá, hanem elkiáltja magát:

— „Gyufa áncz!“

Nosza van is lótas futás. Mindenik, aki csak ép kéz láb, töri magát firer ur felé meggyújtott gyufáját készen tartva kezében, hanem a firer ur egyiktől sem veszi el, mert meglátta, hogy egy bundás elég vakmerő volt a parancsnak nem engedelmeskedni s ahelyett még mindig az ágya mellett motoz. Ekkor aztán „herstelt az egésznek“ s a lusta rekruta büntetésül egy egész paklit tartozik szálanként elgyújtani, fél lábon állva.

A firer urnak ismét kell valami, magához int egy poros fülűt.

— Éredj csak fiam a „snajderhez“ s mondd neki, varrjon a köpenyegemre csillagot.

A rekruta elmegy, de kis idő múlva szegyenkezve jön vissza s jelenti alásan, hogy nem akarnak csillagot varrni a köpenyre. Erre aztán felvilágosítják, hogy hiszen a köpenyegre csak a bolond varr csillagot.

Egy másikkal meg a káplár ur viccel s azt mondja neki:

— Nesze ücsém két krajczár, eredj a káutnba hozzá egy pakli „judiblancozot“! Itt meg a káutinos világosítja fel a tudatlan remondát, hogy az indiblancoz egy neme a fegyver fogásnak amit nem árulnak pakli számrá.

Rekruta Kohnt szekirozzák legjobban, neki legtöbbet kijut. Az egyik sarzsi épen azt kérde, hogy ki tud a rekruták közül inni. Kohn jelenti alásan, hogy ő tud.

— Na hát akkor eredj Kohn, hozzá a kutról egy kupa vizet.

Hanem aztán ha eljön a menázi ideje, az evéssel kárpótolja magát a bus rekruta. — Ma „tambur marsot“ főzött a szakács, ki is rakja csajkáját mindenik alig hiányzik néhány. — A csajkasor közepén áll a kondér s onnan haljingálja a szakács, a porciókat a csajkákba s nagyon kivételes eset, ha nem tud belecélozni. — Ma különben haragos, mert hat óra vasat „huzott ki“, mivel a leveket bekapatta a konyhába.

Ebed után a sarzsis urak déli álmukat alusszák, a rekrutának azonban ez még „nem futja“,

Délután ismét beschäftigung van míg el nem érkezik a parancs kiadás.

Az inspektios minden czugból kihajtja a mannschaftot, kiabálván hangosan: „kibujni“, — Mikor a század együtt áll, a manipuláns führer adja ki a befőt, mert őrmester ur Zupa érteni ugyan érti, de nem tudja elolvasni a német írást. — Legalább ő így mondja. — Mikor az utolsó szó is elhangzott s kiol-

vasták a vártát, a szolgálatot, a rangidős zugsführer azt mondja: abtréten, a század, mint a szétrobbant bomba százféle szalad. — Őrmester urnak azonban eszébe jutott, hogy: a komiszt is ki kell osztani, vissza kiáltja tehát a mannschaftot, hogy: herstellt, mire ismét az előbbi rendben áll a század. — A manikulás előjön, oldalán fityeg a „Szentjános kenyér“. — Őrmester ur szeret évődni, megkérde tehát a manikulást;

— Zugsführer Kohn, miért vagyon kardja a manikulásnak? Nem tudja? Na hát azért, hogy mikor a komiszt osztja, hát huzza ki azt a rozsdást és mondja: egy komisz, két komisz. — tiz komisz: rekszum, mmarss!

Ezen aztán nevetni kell, mert az őrmester ur mondta.

Végre elkövetkezett az est, ámde a rekrutának ez sem jelent pihenést.

A rekrutának iskolába kell menni, mert itt válik el, hogy lesz-e belőle „sarzsi siller“. — Egy czugban jönnek össze, oda ül kiki ahová tud, csak akkor beszél ha kérdezik, s állva kell felelni a Gefreiter urnak, mert itt ő az instructor. — Először csak a század altiszjei és tisztjeinek neveit tanítják. — Hanem hajh... ez nem könnyű feladat. A szegény rekrutának, ki soha német szót nem hallott, ez nehezen megy a fejébe, s ha egyszer ott van is az a sok cifra szó forr, kavarog agyában, s emlékezetében úgy összefolyik, hogy nem tud különbséget tenni köztük melyik melyik hát.

Herr Gefreiter Csajkos végig néz a manschafton s egy pufók képű mamlasz rekrutára mutat.

— Hé, mi is a neved, mond meg hát hogy hívják a Korcz-Commendánszt?

— Nem Korcz á, igazítja ki tudakosan a káplár ur, hanem Cor—pó—szó. —Corps!

— Na hát mond fiam!

A mamlasz hallgat. — Két pofáját még jobban fölfújja, látszik rajta hogy mondaná, szája tele van vele, de nem tud kijönni belőle.

— Szamár vagy, nem tudod leülhetsz. — Mond meg hát te másik, a kapitány urat hogy hívják? — Egy másikra mutat, ki hirtelen fel áll s menten belekap:

— Herge... herge... de itt elakad s tovább nem bírja, — Valaki sugott neki, ami egy kissé kimozdította helyéből:

— Herr Gefreiter hópman fon... fon...

Freiter ur komoly képpel hallgatja s kíváncsi misül ki belőle. — Na na, csak tovább — biztatja. —

— Herr Gefreiter, lajdinand vonedler reknuu czuficzér... —

— Szamár. ülj le! Belőled is akkor lesz sarzsi, ha a tehencsorda bálát rendez.

A többi aztán röhög. — Egy ideig vallatják még a fiukat, mikor aztán a freiter ur meg van elégedve a hallottak felett, dalolás közt végződik az iskola. — Dalolni mindenkinek muszaj, akár aan kedve akár sem, mert frajter ur Csajkos hamar meglátja kinek nincs kítátva a szája.

Iskola után kilencz óráig a rekruta varr, puczol. Pihenni neki akkor sem lehet, ha már dorgát el is végezte, mert akkor az öreg bakának van valami csináltatni valója.

Node végre mégis kilencz óra. A kamaradschafts commandant mégegyszer megvizitálja, ha vart-e a rekruta tiszta kravátlit, vagy csak krétával kente e fehérre. — Megnézi, hogy fényesek-e a bakancsok és a patkó rajtuk s a talpszegek ki vannak-e smirglizve.

A „czapistrángot“ verik a vártá előtt, a napos végig nézi a czugot, hogy otthon vannak-e mind s bekiált mindenik czugba, hogy szőljon aki nincs itthon. az „abencz-raportot“ készíti el. Az ócska czimmer ordonancz elfújja a lámpát, kiki ágyba fekszik.

Hanem hajh, aludni még akkor sem lehet. Egy öreg baka mesélni kezd, amit hallgatni kell mindeniknek. Van akit érdekel, de a legtöbb szívesen aludna addig is, ámde aludni addig nem szabad. Ha valamelyiket mégis elnyomja a buzgóság, azt menten „szadadságra eresztik“. — A szabadságra engedés pedig nem valami kellemes dolog, mert az abból áll, hogy a gavalléra képesét óvatosan felnyitják, mire az egész ágy összedől s a szegény rekruta, kinek lelke álmában épen övéi, szerettei között jár, azon pillanatban a rideg valóra ébred.

De ekkor a mesének is vége, egy keserves nap ismét le van morzsolva alhatik most már mindenki. — Mély csend honol aztán a kaszárnyában, csak a napos káplár szeges bakancsának kopogása hallik, amint a folyosó kövezetén járkál nagy busan fel s alá, s számíthatja magában, hogy ez a néhány kis hónap 'hejde nehezen akar eltelni.

Tarr Dezső.

Selyem damaszt 75 krtól

14 frt 65 krig méterenként — valamint fekete, fehér és színes „Hennebergselyem“ 45 krtól 14 frt 65 krig méterenként — a legdivatossabb szövés, szín és mintázatban. **Privát-fogyasztóknak postabér és vámmentesen** valamint házhoz szállítva, — **mintákat pedig postafordultával** küldenek.
Henneberg G. selyemgyárai (cs és k. udvari szállító) **Zürichben.**
 — Magyar levelezés. Svájcba kétszeres levéltárgy ragasztandó. —

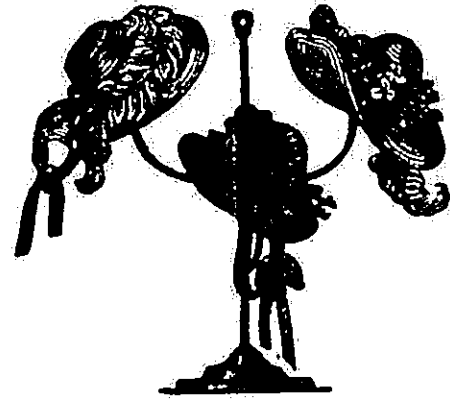
Vasuti menetrend 1898 évi május hó 1-től
 Indul. Érkezik.

Mezőtúr felé	Mezőtúrról
8515 sz. vonat 12 ó. 10 p. éjjel	8512 sz. vonat 8 ó. 32 p. éjjel
8511 „ „ 8 ó. 44 p. regg.	8514 „ „ 1 ó. 28 p. d. u.
8513 „ „ 1 ó. 58 p. d. u.	8516 „ „ 5 ó. 41 p. „
Mezőhegyes felé	Mezőhegyesről
8512 sz. vonat 8 ó. 39 p. éjjel	8511 sz. vonat 8 ó. 44 p. regg.
8514 „ „ 1 ó. 51 p. d. u.	8513 „ „ 1 ó. 50 p. d. u.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, miszerint a **nagy-utcán, (Beliczei-ut)** **Korik János ur házában** mindennemű női és gyermek

kalap-üzletet rendeztem be.

Kalapok a legdivatosabb modellek szerint, francia kalapok, diszített leány- és gyermekkalapok **nagy választékkal**

Elvállalok azonfelül minden e szakmába vágó dolgok elkészítését, ugymint **alakításokat, tisztítást, diszítéseket** stb.

Melyek után bátor vagyok magamat a n. é. közönség szíves pártfogásába ajánlani.

kész szolgálattal

MEDVEGY JUCZI

divatárúsnő.

Réthy S. utóda cég

A tavaszi idényhez **dus választéku férfi divat üzletét** ajánlja a nagyérdemű közönség b. figyelmébe. — Ugymint :
jobb minőségű férfi- fiu- és gyermek öltönyöket, tavaszi és nyári felöltőket, köpönyegeket, eső és por köpönyegeket; a legkisebbtől a legmagasabb számig a legolcsóbb árban.

Kéri a nagyérdemű közönség becses pártfogását

kiváló tisztelettel :

Holéczy Gusztáv.

mint Réthy S. utóda.

Olcsó árak, pontos kiszolgálás!

LÖWY ADOLF

szabó-üzlete SZARVASON

a közeledő tavaszi idény alkalmával ajánlok :

NŐI-FELÖLTŐKET

u. m. kabátok, gallérok, crèpek és teljes costumeket a legfinomabb és legdivatosabb kiállításban a legolcsóbbig

Olcsó, és tartós iskolás-gyermek-ruhákat

jobb minőségű férfi öltönyöket
 kerékpár dress, Lawn-Tennis, szalon és frakköltönyeket

Dus választék:

férfi felöltők, Havelockok eső- és porköpenyekben
 ugyszintén szolgálk részére különböző **liberiák** és kocsis öltönyekben.

Kiváló tisztelettel

LÖWY ADOLF

Olcsó árak, pontos kiszolgálás!